БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 184 (17.764). • 10 август 1980 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин.

Ўзаро текшириш давом этмоқда

Туркманистон ССР вакиллари Хоразм области далаларида бўлиб, социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганини текширмоқдалар. Суратда: мусобақадош дўстлар Шовот районидаги «Партия XIX съезди» колхози далаларида.

Қ. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИККА—ЗАРБДОР ЯКУН!

XXVI

ЗАФАРЛАРИМИЗ— ПАРТИЯ СЪЕЗДИГА!

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

ҒОЛИБЛАРГА ШОН-ШАРАФЛАР!

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети 1979 — 1980 йилларнинг қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун иттифоқдош ва автоном республикаларнинг, ўлкалар, областлар, автоном округлар, районларнинг, колхозлар, совхозлар, хўжаликлараро ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари коллективларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларини кўриб чиқиб, қуйидагиларни мусобақа ғолиблари деб топдилар ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотладилар:

Ўзбекистон ССР
Қорақалпоғистон АССР
Самарқанд области
Тошкент области
Андижон областининг Олтинкўл райони
Бухоро областининг Конимех райони
Жиззах областининг Фориш районн
Қашқадарё областининг Ғузор ва Қарши районлари
Наманган областининг Наманган районн
Самарқанд областининг Самарқанд районн
Сурхондарё областининг Жарқўрғон районн
Сирдарё областининг Оқолтин районн
Тошкент областининг Калинин ва Тошкент районлари
Фарғона областининг Ленинград районн
Хоразм областининг Гурлан районн
Қорақалпоғистон АССРнинг Тўрткўл районн, шунингдек республиканинг 32 та колхози, совхози ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари коллективлари. (Бу коллективларнинг рўйхати маҳаллий матбуотда эълон қилинади).

МУСОБАҚА ПЕШҚАДАМЛАРИГА ТЕНГЛАШАЙЛИК!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети В. И. Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинати объектлари қурилишини жадаллаштириш учун қурилиш ва монтаж ташкилотлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1980 йил июль ойидаги якунларини чиқардилар.

Қабул қилинган қарорда таъкидланадики, В. И. Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинати объектларини барпо этаётган қурувчилар ва монтажчилар КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатиб, иш суръатларини оширишга қунт билан эришмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг «Узэлектромонтаж» трестига қарашли Олмалиқ монтаж бошқармасининг (бошлиғи ўртоқ Дятлов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Файзиев, қурилиш касаба союзи комитетининг раиси ўртоқ Седлецкий, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ Волковская) коллективи июль ойидаги иш якунларига кўра социалистик мусобақа ғолиби деб топилди. Бу коллективга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофоти бериладиган бўлди.

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг 93-махсус трестига қарашли «Промтехмонтаж» Олмалиқ бошқармасининг (бошлиғи ўртоқ Те-Хайём, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ким, қурилиш касаба союзи комитетининг раиси ўртоқ Морошкина, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ Беллон) ва Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг «Алмаликсвинецстрой» трестига қарашли 344-механизациялашган кўчма колоннасининг (бошлиғи ўртоқ Козенков, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Судницин, қурилиш касаба союзи комитетининг раиси ўртоқ Сергеева, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ Лукьянова) коллективлари Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинати объектлари қурилишида яхши ишлаганлиги қайд қилиб ўтилди.

ДЎСТЛАР ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНИБ

ОЗАРБАЙЖОН ВАКИЛЛАРИ САМАРҚАНД ДАЛАЛАРИДА

Бу йил Оқдарё районининг меҳнаткашлари эллик беш минг тонна пахта етиштириш мажбуриятини олдилар. Бу эса ўтган йиллардагидан анча кўпдир. Озарбайжондан келган мусобақадош дўстлар пахтакорлар белгиланган марра сари дадил бораётганликларининг гувоҳи бўлдилар. Улар деҳқонлар билан суҳбатлашиб, мажбуриятларнинг бажарилишини текширдилар. Бу йил Оқдарёликлар билан бирга беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун меҳнат қилаётган озарбайжонлик дўстлар ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар. Механизаторларнинг илғор ишлари ҳам кўздан кечирилди.

Тошкентлик олимлар яратган «А—1» биостимуляторини қўллаш тажрибаси ҳам мусобақадош дўстларни қизиқтирди. Шу препарат билан дориланган уруғлар «Даҳбет» совхозида ва районнинг бошқа хўжаликларида юқори ҳосил бераётир.

Қардош Озарбайжон вакиллари Самарқанд областининг бошқа районларида ҳам бўлдилар. Каттақўрғон районидаги Ленин номли колхозда янгича усулда ерга ишлов бериш тажрибаси билан танишдилар.

Хўжаликда деҳқончилик маданиятини ошириш, янги технологияни жорий этиш ҳисобига катта ҳосил етиштирилмоқда.

Меҳмонлар ўз навбатида хўжалик пахтакорларини шланглар системаси ёрдамида экинларни суғориш тажрибаси билан таништирдилар.

(ЎзТАГ).

ЮКСАК БАҲО БЕРИЛДИ

ТОЖИКИСТОН ВАКИЛЛАРИ СИРДАРЁ ПАХТАЗОРЛАРИДА

Гулистон районидаги Фрунзе номли колхознинг бир неча бригадаларида бўлган Давлат Тожикулов бошчилигидаги пахтакорлар бригадаси ҳар бир гектар ердан 50 центнердан хирмон кўтариш ниятида эканликлари ҳақида гапириб бердилар. Тожикистон қишлоқ меҳнаткашларининг бу хўжаликда бўлган вакиллари пахтакорлар ишига юксак баҳо бердилар. Мусобақадош дўстларнинг бу баҳоси ҳамма ишчи колхозчилар учун шараф бўлди.

Бригада аъзоларидан бири бу йил 160 гектар майдонда пахта етиштирмоқда. Улар беш йилликнинг якунловчи йилида ҳар гектар ердан 50 центнердан хосил олишни мўлжаллашган.

Бу коллективнинг иши мусобақадош дўстларни қизиқтирди. «Ғалаба» совхозининг бўлим бошқарувчиси М. Ҳақназаров, бригадир Ш. Бойматов ва бошқалар XXVI съездини муносиб кутиб олиш аҳдидан қайтмасликларини айтдилар.

(ЎзТАГ).

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Республика бинокорлари ва монтажчилари қурувчилар куни шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб, унинчи беш йилликнинг якунловчи йили планини муддатидан илгари бажариш ва қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун курашмоқдалар.

Асосий фондларни ишга тушириш 1979 йилнинг етти ойидагига нисбатан 27 процент ўсди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан капитал маблағлар 5 процент кўп ўзлаштирилди.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги коллективлари планни ошириб бажардилар.

	1980 йил январь—июль ойлари плани бажарилиши (процент ҳисобида)	1980 йил январь—июль ойлари 1979 йилнинг шу даврига нисбатан (процент ҳисобида)
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	100,3	104
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	101	102
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	105	111
«Главташкентстрой»	101	104
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	107	102
Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети	108	105
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги	108	105
«Главсредазирсовхозстрой» (Ўзбекистон ССР территориясидаги бўлинма)	102	101
«Узколхозстрой»	102	100,7

Шу билан бирга таъкидлаб ўтиш керакки, баъзи тармоқларнинг объектларини қуришда айрим камчиликлар мавжуд. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг ташкилотлари Косон ёғ-экстракция заводи, Ғалларол паррандачилик фабрикаси қурилишини кечиктирмоқдалар.

Бинокорлар барча мактабларни ўқув йили бошланишигача ишга тушириш учун барча чора-тадбирларни кўрмоқдалар. Шу билан бирга барча жамоат, маданий-маиший объектларни ўз вақтида ишга тушириш зарур.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети 1980 йил июнь Пленуми талабларини асосида қурилишларда ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришлари, ижтимоий мусобақани янада кенгроқ авж олдиришлари лозим.

ТАШАББУСГА ҚАНОТ

Фарғона область Фрунзе районидаги Охунбобоев номли совхоз пахтакорлари янги ташаббус билан майдонга чиқдилар. Партиянинг XXVI съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдирган совхоз меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йилида режадан ташқари пахта етиштиришга аҳд қилдилар.

Совхознинг барча бўлим ва бригадаларида ғўза парваришига алоҳида эътибор берилмоқда. Хозир ҳар туп ғўзада ўртача 7—8 тадан кўсак бор. 60 центнердан ҳосил олиш мўлжалланган.

Бу йил ялпи ҳосилнинг 80 проценти агрегатлар билан териб олинади. 68 терим машинаси сифатли ремонтдан чиқарилди, старт чизиғига қўйилди.

Кува районидаги «Ленинизм», «Коммунизм», Ўзбекистон районидаги «Қувоб», «Ганиобод» совхозларида пахта йиғим-теримига тайёргарлик қизғин.

О. ХАКИМОВ, «Совет Ўзбекистони» мухбири.

АМАЛИЙ ТАКЛИФЛАР

ТУРКМАНИСТОН МЎЛ ҲОСИЛ УСТАЛАРИ — ХОРАЗМ ДИЕРИДА

Туркманистонлик мусобақадошлар Хоразм областининг якунловчи йилида пахта етиштириш мажбуриятини бажариш учун астойдил меҳнат қилаётганликларига ишонч ҳосил қилдилар. Улар ҳосилдорликни ошириш, ғўза парвариши ва ҳосилни нобудгарчиликсиз йиғиб-териб олиш бўйича амалий таклифлар бердилар.

Шовот районидаги «Партия XXII съезди», «Коммунизм», «Ленинград» колхозларида ҳам кўплаб фойдали маслаҳатлар берилди.

Мусобақадош дўстлар Ш. АХМЕДОВ, Б. БОБОЖОНОВ. «Хоразм ҳақиқати» газетаси ходимлари. Ф. ЗОҲИДОВ. «Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

ТЕХНИКА МАВСУМГА ШАЙ БЎЛСИН

Беш йилликнинг якунловчи йили пахта йиғим-терими кампаниясига тайёргарлик кўрилмоқда. Фрунзе районларидаги хўжаликларда пахта йиғим-терими агрегатларини таъмирлаш ишлари якунланмоқда. Андижон, Сурхондарё, Самарқанд, Фарғона областларида техника ремонти яхши олиб борилмоқда.

Республикамиз областлари ва Қорақалпоғистон АССРда пахта терим техникасини тайёрлаш даражаси қуйидаги рақамларда (8 августгача) ўз ифодасини топган (процент ҳисобида):

Қорақалпоғистон АССР	48,7	83,7	74,6	35,8	26,1
Андижон	90,3	93,3	96,5	80,6	76,5
Бухоро	90,7	90,1	96,1	75,9	74,4
Жиззах	79,3	85,8	95,1	57,5	57,4
Қашқадарё	81,8	82,4	90,2	74,1	73,9
Наманган	95,0	92,1	95,0	84,6	83,6
Самарқанд	92,5	93,8	94,2	82,8	70,7
Сурхондарё	92,1	91,7	96,2	78,4	71,8
Сирдарё	82,3	88,5	95,4	81,1	76,0
Тошкент	90,6	91,8	96,3	86,1	77,4
Фарғона	98,0	92,9	96,7	95,8	86,6
Хоразм	83,5	89,2	95,7	76,0	74,4

Қорақалпоғистон АССР, Жиззах, Қашқадарё, Сирдарё ва Хоразм областларида пахта терим машиналарини тайёрлаш суст бормоқда. Айрим районларда техника ремонти кечикмоқда.

Жиззах, Норин ва Пискент районларидаги ва район «Госкомсельхозтехника»лари бўлимларида ремонт ишларини сифатли бажариш юзасидан чора-тадбирлар кўриш лозим.

Хосил йиғим-терими мавсумида механизаторлар учун барча шароитлар яратилиши, машиналарни ремонт қилиш устахоналари эҳтиёт қисмлар билан таъминланиши керак.

Съездолди мусобақасини кучайтириб, пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказайлик.

СЪЕЗД ШАРАФИГА

Жиззах районидаги «Москва» колхози чорвадорлари партиянинг XXVI съезди шарафига социалистик мусобақани кучайтирмоқдалар. 1981 йил бошида ҳар 100 бош қорамолдан 310 бош бузоқ олишни мўлжаллаганлар.

Чорвадорлар ҳар бир сигирдан 800—900 грамм ўрнига 1 килограммдан кўпроқ сут соғиб олмоқдалар.

Бокувга қўйилган қорамоллардан кунига 900 граммдан вазн олинмоқда.

Совхоз чорвадорлари сигирлардан сут соғиб олишни кўпайтирмоқдалар. Улар шу йилнинг январь ойидан бошлаб давлатга 150 тонна юқори семизликдаги гўшт топширдилар.

Н. МИРЗАЕВ. «Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУГУН—БИНОКОРЛАР КУНИ

ҚУТЛУҒ КАСБ ЭГАЛАРИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ ВА РЕСПУБЛИКА ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ ҚУРИЛИШ МАЙДОНЛАРИДА

Мамлакатимиз — улкан қурилишлар майдони. Унинг турли томонларида улкан корхоналар ва уй-жой кварталлари қад кўтармоқда. Совет экономикаси келгуси ва шундан кейинги беш йилликларга капитал қурилишнинг жаҳонда энг катта кўламини белгилаб, ана шу тармоқни сифат жиҳатидан такомиллаштириш йўлидан ривожланиб бораверади. Капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволини тубдан яхшиламоқ учун куч ва маблағларни ишга тушириладиган объектларга, шунингдек корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантиришга, халқ хўжалигининг барча тармоқларида қурилиш сифатини оширишга сафарбар этиш ҳисобидан капитал маблағлар самарадорлигини оширишга биринчи даражали аҳамият берилаяпти.

Бинокорлик — қадимий касб. Ана шу касб эгаларини бугунги кунда ардоқлаб қадами қутлуғ кишилар деб аташ одат бўлиб қолган. Уларнинг қадами етган жойда улкан корхоналар, кўркам уй-жой кварталлари, маданият муассасалари барпо қилинмоқда. Бунёдкор кишилар — қурувчилар ва монтажчилар ўз касб ва маҳоратларини ишга солиб, экономикамизнинг тараққиётига ва халқ турмуш маданиятини оширишга салмоқли ҳисса қўшаётирлар.

Бутуниттифоқ Бинокорлар байрами арафасида республикамиз улкан қурилиш майдонларида бўлиб, ишларнинг бориши билан танишдик. Республикадаги улкан қурилиш ишларига мутасаддилик қилаётган бинокорлик ташкилотларининг раҳбарлари билан суҳбатлашдик. Республикамиз пойтахтининг ташаббускор азаматлари — Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатининг бунёдкорлари меҳнати билан танишдик. Шуни қувонч билан таъкидлаш мумкинки, бинокорлар бу йилги байрамни ҳар қачонгидан ҳам юксак меҳнат ва сиёсий активлик, ишлаб чиқаришда катта зафарлар билан нишонламоқдалар.

Айрим рақамлар республикамиз қурувчилари ва монтажчиларининг ғайрат-шижоатини яққол ифодалайди. Масалан, ўнинчи беш йилликнинг 4,5 йили мобайнида Ўзбекистонда тўққизинчи беш йилликнинг шу давридагига қараганда 1,3 баравар кўп асосий фондлар ишга туширилди, 21 миллион квадрат метр кўп уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Мактаблар, касалхоналар, болалар муассасалари ва соғлиқни сақлаш муассасалари биноларини қуриш топшириғи ортиғи билан бажарилди.

Республикамизда кейинги йилларнинг ўзида қатор йирик саноат корхоналари маҳсулот ишлаб чиқаришга киришди. Бекобод металлургия заводининг электрда пўлат эритиш комплекси экономикамиз қудратига-қудрат қўшмоқда. Фарғона азот ўғитлари, Самарқанд суперфосфат заводларининг қуввати ортди. Олмалиқ кон-металлургия комбинати ва химия заводида янги қувватлар фойдаланишга топширилди. Чирчиқда капролактам комплекси маҳсулот бера бошлади.

Пахта хом ашёсидан бевосита республиканинг ўзида маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш вазифасини ҳал этишда бинокорлар кўрсатаётган салмоқли ҳисса алоҳида таҳсинга лойиқ. Бугунги кунда Бухоро тўқимачилик комбинатининг 2-навбатини, Андижон тўқимачилик комбинатининг дастлабки навбати объектларини, Поп нотўқима материаллар фабрикасини фойдаланишга топшириш учун қизғин кураш олиб борилмоқда.

Оғир саноатни ривожлантиришда қурувчилар сарфлаётган меҳнат туфайли қора ва рангли металлургия корхоналарида янги қувватларни ишга тушириш тезлашиб боряпти. Бекобод металлургия заводида металл парчаларини қайта ишлайдиган қўшимча қувватлар фойдаланишга топширилади, янги йирик прокат цехи қурилиши бошланади. Маржонбулоқ олтин-руда комплексининг биринчи навбати қурилиши тугалланди. Олмалиқ кон-металлургия комбинатида объектларни қуриш юзасидан етти ойлик план муддатидан илгари адо этилди. Бу эса йил охиригача қўшимча қувватларни ишга тушириш топшириқлари муддатидан илгари бажарилишидан далолат бермоқда.

Ўзбекистон ССР қурилиш министри С. А. Омеров билан суҳбатлашдик:

— Министрлик белгиланган пудратчилик юзасидан қурилиш-монтаж ишлари планларини мунтазам равишда бажариб келмоқда, — деди Сервер Абдуллаевич — Етти ойлик план 100,3 процент адо этилди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан бажарилган ишлар ҳажми 4,2 процент ортди. Партия ва ҳукуматимиз, маҳаллий партия ҳамда совет органлари республика бинокорларига жуда катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Барча йирик қурилиш объектларида штаблар тузилган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги республика штаби ишга тушириладиган иншоотлардаги аҳволни мунтазам равишда кўриб чиқмоқда, зарур ёрдам уюштирмоқда.

Қурилиш ишларини индустрлаштириш йўли дадил давом эттирилмоқда. Енгил саноат корхоналарининг улкан объектлари қурилишида — Бухоро тўқимачилик, Андижон тўқимачилик комбинатларида, Жиззах ип йигириш фабрикаси объектларида цехлар устини ёпишда йиғма конструкциялардан, йирик блокларни монтажлаб, ўрнатишдан иборат конвейер усул жорий этилди.

Бу йил фойдаланишга топшириладиган объектларни тезроқ ишга тушириш юзасидан қизғин иш олиб борилаяпти. Бутун куч ва ресурслар энг муҳим объектларга тўпланмоқда. Бу эса партия XXV съезди кўрсатмаларини муваффақиятли бажариш ҳамда навбатдаги съездга салмоқли меҳнат совғалари тайёрлаш имконини бермоқда.

Ўзбекистон ССР қурилиш министри яна шуни ҳам таъкидладики, социалистик мусобақанинг ролини тағин ҳам ошириш, бутун эътиборни ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга қаратиш зарур. Ҳануз баъзи объектлар белгиланган муддатда фойдаланишга топширилмай қолмоқда. Ўтган олти ойда ишлаб чиқариш аҳамиятига эга объектни фойдаланишга топшириш муддати чўзиб юборилди. Бунинг учун қурилишда меҳнатни ташкил қилишни янада такомиллаштириш, бинокорлик техникаси ва ресурслардан самарали фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилан тадбирларни ниҳоятда ишчанлик билан амалга ошириш талаб қилинади.

Қурилиш майдонларида бўлганимизда план ва социалистик мажбуриятларни шараф билан бажараётган, умумий ишимиздаги ютуқларни кўпайтиришга баракали ҳисса қўшаётган бинокорлар ва бутун коллективлар иши билан танишиб, уларнинг зарбдор меҳнатидан мамнун бўлдик «Узстроймеханизация» трестининг Фарғона, Андижон ва Наманган механизациялашган бошқармалари беш йиллик планларини бажариб, съездолди мусобақасида оширилган мажбуриятлар ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. «Узбекшахтострой» тресги 6-бошқармасининг Дмитрий Зазулин бошлиқ ғишт терувчилар бригадаси Улуғ Октябрь 63 йиллиги кунигача икки беш йиллик маррасини эгаллаш учун курашмоқда. Бухородаги 163-қурилиш трестининг И. Истамов бригадаси азаматлари ҳозирнинг ўзидаёқ икки беш йиллик топшириқларини адо этиб қўйдилар. 192 бригада, 3 қурилиш бошқармаси, 2 цех ва 500 дан зиёд бинокор байрам арафаси кунлари беш йиллик планларини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар.

Илғор бинокорлик ташкилотлари якунловчи йил марраларини муддатидан илгари эгаллаш учун кураш мусобақасида ғолиблик намуналарини кўрсатмоқдалар. «Алмаликсвинецстрой» ва Андижондаги 162-трестлар коллективлари иккинчи квартал социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, СССР Қурилиш министрлиги ҳамда тармоқ ходимлари касаба союзи марказий комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритдилар. Бухородаги 163-қурилиш тресги эса енгил саноат объектларини барпо қилишдаги муваффақиятлари учун СССР Қурилиш министрлиги билан тармоқ ходимлари касаба союзи марказий комитетининг иккинчи мукофотини олишга эришди.

Тошкент шаҳри қурилишларида суръат тобора ортиб боряпти. Давлат банки, авиасозлар Маданият саройи каби қатор маданий-маиший объектлар, автомобиль ва йўллар институтининг янги корпуси қуриб тамомланди. Тошкент метросининг иккинчи участкасида ҳам поездлар қатнови бошланиши арафасида. Кўплаб уй-жой биноларида ҳовли тўйлари ўтказилди. Қурувчилар ва монтажчилар ҳовли тўйларини янада кўпайтириш учун кураш мусобақасини авж олдирмоқдалар. «Главташкентстрой»нинг «Ҳурмат Белгиси» орденли 1-уйсозлик комбинати илғор бригадалари беш кунлик ишни тўрт кунда бажариш ташаббуси билан майдонга чиқиб, уй-жой қурилишини жадаллаштиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Бинокорлар куни катта меҳнат зафарлари билан нишонланмоқда. Қурилишни юксак даражада механизациялаштирилган индустриал жараёнга айлантириш учун пухта ўйланган технология тобора дадил жорий қилинмоқда. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди шарафига қизғин давом этаётган бинокорлар мусобақасида бино ва иншоотларни муддатидан илгари фойдаланишга топшириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, қурилишга қилинадиган сарф-харажатларни камайтиришда катта самараларга эришилмоқда.

Б. САИДАЛИЕВ,
республика телевидениесининг мухбири.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» газетасининг махсус мухбири.

(Бу ҳақдаги материаллар билан Ўзбекистон телевидениеси орқали бугун соат 19 да Бинокорлар кунига бағишланган кўрсатувда танишишингиз мумкин).

БУНЁДКОРЛАР БАЙРАМИ

Бинокорлар кунига бағишланган тантанали йиғилиш қатнашчилари партиянинг XXVI съезди шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақанинг кўлами ва таъсирчанлиги ҳақида, беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун олиб борилаётган кураш тўғрисида гапирдилар. Бу йиғилиш 8 август куни Москвадаги давлат марказий концерт залида бўлиб ўтди.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. Э. Димшиц, И. Т. Новиков, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Н. Дмитриев, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитети раиси биринчи ўринбосари И. С. Густов, илғорлар ўтирибди.

СССР оғир индустрия корхоналари қурилиши министри Н. В. Голдин доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчиларининг кўпи Москвада ўтказилган XXII Олимпиада ўйинлари объектларини қурган. Таниқли совет спортчилари — Олимпиада-80 ғолиблари ва совриндорлари уларни байрам билан муборакбод қилдилар. Қурувчилар КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советига, ўртоқ Л. И. Брежневга ваъда бериб, тармоқ меҳнаткашлари ишнинг самарадорлиги ва сифатини оширишга янги салмоқли ҳисса қўшишга аҳд қилганликларини таъкидладилар. (ТАСС).

САМАРАДОРЛИК ЙЎЛИДА

Фан-техника тараққиёти шаҳар ва қишлоқларни планлаштириш структурасига сезиларли таъсир кўрсатмоқда. Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовут йилдан йилга камаймоқда. Ўтмишда чор Россиясининг чекка, қолоқ ўлкаларидан ҳисобланган Ўзбекистонда Совет ҳокимияти йилларида улкан қурилиш ишлари олиб борилди. Эндиликда республикамиз қурилиш кўламлари жиҳатидан Совет Иттифоқида етакчи ўринлардан бирини эгаллайди.

Ўнинчи беш йиллик мобайнида республикамиз бинокорлари эришган ютуқлар айниқса, салмоқлидир. Агар дастлабки беш йилликда капитал қурилиш ишларига 205 миллион сўм маблағ сарфланган бўлса, ўнинчи беш йилликда қарийб 23 миллиард сўм капитал маблағ ўзлаштирилади.

Революцияга қадар ўлкада бор-йўғи 14 шаҳар бўлса, ҳозир Ўзбекистон ССРда 90 шаҳар, 94 шаҳар типидаги посёлка, 55 та район марказидаги посёлка мавжуд. 1929 йилдан бери 1300 дан ортиқ саноат корхонаси қурилиб ишга туширилди. Айни пайтда республикада 18 та уйсозлик комбинати ва 16 та қурилиш материаллари заводи самарали ишлаб турибди.

Зеленоградлик машҳур қурувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Злобиннинг бригада пудрати методи республикамизда кенг қанот ёзди. Ҳозир Ўзбекистонда 3570 дан ортиқ бригада злобинчасига ишламоқда. Бу бригадалар ўтган йилги қурилиш-монтаж ишлари умумий ҳажмининг 40 процентини амалга оширди.

Зилзиладан зарар кўрган Тошкентга бутун мамлакат ёрдамга келди. Қисқа вақт ичида 1 миллион 500 минг квадрат метр уй-жой, 158 минг ўринли мактаб бинолари, 6400 ўринли болалар боғча ва яслилари ҳамда бошқа объектлар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Сўнгги беш йил мобайнида Тошкентда 350 мингдан зиёд оила ҳовли тўйлари ўтказди.

Тошкент ҳам бўйига, ҳам энига юксалмоқда. Биноларни тез ва сифатли қуриш, уларнинг зилзилага бардошлилигини ошириш борасида бунёдкорлар ва архитекторлар мустаҳкам ҳамкорликда иш олиб боришмоқда. Биноларнинг ташқи кўриниши ва ички безакларини янада сифатли амалга ошириш пардозловчиларнинг энг муҳим ишидир. Қурилиш ташкилотларининг пардозловчи бригадалари қилаётган ишлар, айниқса, диққатга сазовор.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг тематик павильонида Бутуниттифоқ Қурувчилар куни арафасида очилган «Қурилишда пардозлаш ишларининг самарали методлари» деган янги кўргазмада бинокорлар эришган ютуқлар ҳақида батафсил ҳикоя қилинади. Ўнинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида «Главташкентстрой» қурилиш бошқармалари 961,4 миллион сўмлик иш бажардилар. Шу йиллар давомида 436 саноат, маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилди. Тошкент аҳолиси 2 миллион 894 минг 422 квадратметр уй-жой қабул қилиб олди. 39 минг 508 ўринли 33 мактаб, 17720 ўринли 66 болалар муассасаси, 2705 ўринли касалхона бинолари фойдаланишга топширилди.

Эндиликда Ўзбекистон ССР улкан қурилиш майдонини эслатади. 1980 йил охиригача кўпгина объектлар фойдаланишга топширилади. Сирдарё ГРЭСининг навбатдаги энергоблоклари, Чирчиқдаги капролактам ишлаб чиқариш комплекси, Шўртан — Сирдарё ГРЭСи газопроводи, Тошкент метрополитени биринчи навбатининг иккинчи участкаси, Андижон, Наманган, Бухоро тўқимачилик корхоналари шу йил ишга тушириладиган объектлардир. Бинокорлар КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди шарафига зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилмоқдалар.

Кўргазмага қўйилган экспонатлар Тошкент қурувчиларининг ўнинчи беш йиллик мобайнида эришган улкан ютуқларини кенг намойиш қилади.

Ш. МИРҲАБИБОВ.

Тошкентда— Ўзбекистоннинг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев номи билан аталувчи майдонда «Москва» меҳмонхонаси қад кўтармоқда. Суратларда: шу объектнинг ташқи кўриниши ҳамда илғор пардозловчилардан Н. Рисаев, В. Иванов, А. Поняев. **А. Тўраев фотолари.**

ПАРТИЯ ЎҚУВИ ТАЪСИРЧАНЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

КОММУНИСТЛАР, бутун совет халқи КПССнинг навбатдаги XXVI съездига тайёргарлик туфайли сиёсий кўтаринкилик ва меҳнат ғайрат-шижоати ғоят ўсган бир вазиятда яшамоқдалар ва ишламоқдалар. Совет кишилари КПСС Марказий Комитети 1980 йил июнь Пленумининг қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ғоятда муҳим докладини зўр қизиқиш билан кутиб олдилар. Бу докладда ички ва халқаро вазият чуқур таҳлил қилинди, съездга тайёргарлик муносабати билан партия ва халқнинг вазифалари белгилаб берилди.

Пленумнинг ҳужжатлари, партия Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарори омманинг ижодий ғайратини янада кучайтириб юборди. Илғор коллективларнинг ташаббуси билан ленинча меҳнат вахтаси давом этмоқда. «Беш йилликка — зарбдор якун. КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олайлик» деган шиор остида бошланган ҳаракат кенгайиб боряпти.

Совет кишилари КПССнинг ички ва ташқи сиёсатини, партиямиз ва совет давлатимизнинг Европа ишларида ва бутун жаҳон сиёсатида ўтказиб келаётган ҳамда кескинликни юмшатиш, ҳамкорлик, хавфсизликка қаратилган йўлини тўла-тўкис маъқулламоқдалар. Совет халқи ўз меҳнати билан Ватан куч-қудратини мустаҳкамламоқда, ялпи тинчликни мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшмоқда.

Миллионларча меҳнаткашларнинг юксак ғоявийлиги, ҳаётда актив позицияда туриши шуларнинг ҳаммасида жуда яққол ва аниқ-равшан намоён бўлмоқда. Совет халқининг бузилмас социал-сиёсий ва ғоявий бирлиги, унинг Коммунистик партия теварагига жипслашганлиги социалистик тузум битмас-туганмас кучининг қудратли манбаи — коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятларга эришиш гаровидир.

Партия ташкилотларининг биринчи навбатдаги вазифаси Марказий Комитет қабул қилган қарорларни кенг пропаганда қилиш ва тушунтириб беришни таъминлашдан, оммани, ҳар бир меҳнатчини партия томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга сафарбар қилишдан иборат. Ҳозирги кунда идеологик, сиёсий-тарбиявий ишнинг ҳамма воситалари шу вазифани бажаришга қаратилган.

Коммунистларнинг марксча-ленинча ўқуви, меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими, пропаганданинг оммавий формалари партия ва халқнинг ғоявий ҳаётида муҳим ўрин олади. Ҳозирги вақтда партия ўқуви системасида коммунистлар ва партиясиз активлардан 23,5 миллион киши, комсомол сиёсий ўқуви системасида 8,7 миллион йигит ва қиз шуғулланмоқда. 40 миллиондан ортиқ киши иқтисодий таълимнинг турли формаларида, коммунистик меҳнат мактабларида ва халқ университетларида ўқимоқда.

Ўтган йил ленинча ўқув йили бўлди. Коммунистлар, барча совет кишилари Лениннинг ғоявий меросидан равшан мақсадларни билиб олмоқдалар, коммунизм идеалларининг тантанасига ишонч ҳосил қилмоқдалар.

Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмаларига, «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорга амал қилиб, таълимнинг илмий ва методик савиясини ошириш, унинг ҳаёт билан, коммунистик қурилиш практикаси билан энг муҳим хўжалик вазифалари ва сиёсий вазифаларни ҳал этиш билан боғлаб олиб борилишини кучайтириш ҳақида ғамхўрлик қилмоқдалар.

Партия ўқуви системасида икки социал системанинг ўзаро ғоявий кураши масалаларига, буржуа, ревизионистик, маочилик мафкуравий концепцияларини фош қилишга, совет кишиларини сиёсий хушёрлик руҳида тарбиялаш, уларда мустаҳкам ғоявий эътиқодни шакллантириш, ёт идеология ва ахлоқнинг ҳар қандай кўринишларига муросасизликни шакллантиришга эътибор кучайтирилди. Эндиликда қуролланиш пойгасини авж олдириш воситасига айлантирилган ва СССРга, социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатларга, коммунистик ҳаракатгагина эмас, балки барча тинчликсевар кучларга ҳам қарши кураш қуроли, кескинликни юмшатилишига путур етказиш воситаси бўлиб қолган антисоветизм ва антикоммунизмни бундан буён ҳам фош қилиш зарур.

Ривожланган социализм назарияси ва практикасининг актуал проблемаларини, партиянинг иқтисодий ва аграр сиёсати курсларини, хўжалик механизмини, КПССнинг идеология ишларини такомиллаштириш курсларини ўрганиш коммунистларнинг, раҳбар кадрларнинг, халқ хўжалиги мутахассисларининг, фан ва маданият арбобларининг ўқишга табақалаштирилган тарзда ёндашиш имкониятларини ғоят кенгайтирди.

Сиёсий ва иқтисодий таълим системасида янги, 1980—1981 ўқув йили КПССнинг XXVI съездига актив тайёргарлик кўрилаётган бир вазиятда бошланади. Съездлар ҳамиша ленинчи партиямизнинг ҳаёти ва фаолиятида муҳим босқичдир. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида қилган докладида бундай деди: «Ҳар бир съезд партиямиз ва мамлакатимиз олдида янги уфқлар очиб берди. Коммунистик қурилишнинг келгуси босқичидаги кураш стратегияси ва тактикасини белгилаб бериши лозим бўлган бўлажак съезд ҳам худди шундай бўлишига аминман». Партиянинг XXVI съездига тайёргарлик ўқишнинг мазмунига ҳал қилувчи таъсир ўтказади, унинг ҳаёт билан алоқасини янада мустаҳкамлашга, коммунистларни ғоявий эътиқод руҳида тарбиялашга ёрдам беради.

Партия ва комсомол ўқуви, иқтисодий таълим системасида, оммавий пропаганданинг ҳамма формаларида ўқув йилини «Ленинчи Коммунистик партия — давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждони» деган мавзуни ўрганишдан бошлаш тавсия этилади. Партия комитетларининг, пропагандистларнинг вазифаси шундан иборатки, тингловчилар ленинчи партиямиз фаолиятининг бутун улуғворлигини, унинг қаҳрамонона йўлини, бебаҳо тарихий тажрибасини, доно ички ва ташқи сиёсатини аниқ-равшан тасаввур қилсинлар. Коммунистик партиянинг раҳбарлик ва етакчи йўлини, унинг марксизм-ленинизмга, пролетар интернационализмига садоқатини аниқ-равшан ва ишонарли қилиб кўрсатиб бериш зарур.

Янги ўқув йили узвий равишда ўтган ўқув йилининг давоми бўлади. Маълумки, кўп план ва программалар бир ярим ўқув йилига мўлжалланган эди. Бошланган курсларни ўрганиш февраль ойигача тугалланади, деб кўзда тутилмоқда. Сиёсий мактаблар ва марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш мактабларининг тингловчилари В. И. Лениннинг таржимаи ҳолини, КПСС ички ва ташқи сиёсати масалаларини, КПСС тарихини, марксизм-ленинизмнинг таркибий қисмларини, шунингдек, «Жаҳонни ўзгартирувчи таълимот» курсини ўрганишни давом эттирадилар.

Назарий ва методологик семинарларда К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарларини, КПСС съездларининг қарорлари ва ҳужжатларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг асарларини ўрганиш давом эттирилади.

Партия-хўжалик активлари ва раҳбар кадрларнинг мактабларида ҳамда семинарларида ўқишнинг асосий мазмунини партия назарияси ва сиёсати актуал проблемалари, партия турмушининг ленинча нормалари ва раҳбарлик принциплари, партия қурилиши масалалари, экономиканинг, хўжалик механизмини такомиллаштиришнинг, коммунистик тарбиянинг, жаҳон майдонидаги идеология курашининг энг муҳим проблемалари ташкил этади.

Бултур у ёки бу предметларни ўрганишни тугаллаган тингловчилар учун уларнинг билим даржасини ва қизиқишларини ҳисобга олиб, В. И. Лениннинг айрим асарларини, КПСС ҳужжатларини, партия ички ва ташқи сиёсати масалаларини ўрганиш тавсия этилади.

Коммунистлар, айниқса, ёш коммунистлар партиянинг навбатдаги съезди арафасида КПСС тарихига, унинг халқ иши, коммунизм иши учун астойдил кураши тажрибасига мурожаат қилишлари жуда муҳимдир. Вазифа партиямиз босиб ўтган тарихий йўлнинг энг асосий босқичларини, совет халқининг Ленин партияси раҳбарлигида эришган улуғ ғалабаларини идрок қилишдан иборат.. Пропагандистларни, лекторларни, сиёсий ахборотчилар ва агитаторлар группаларининг раҳбарларини, идеология иши активларини тайёрлашда, ўқитувчилар, журналистлар, маданият ходимлари, ижодкор зиёлиларни ғоявий жиҳатдан чиниқтиришда марксизм-ленинизм университетларининг роли ортмоқда.

Сиёсий ва иқтисодий ўқишни ташкил этишда тингловчиларнинг КПСС XXV съезди, Марказий Комитет кейинги Пленумлари қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети июнь Пленумидаги докладида ўртага қўйилган вазифаларни амалга ошириш соҳасидаги билимдонлик ва амалий фаолияти бирлигини янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилиши лозим. Партия комитетлари сиёсий ва иқтисодий ўқишнинг самарадорлигини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари, тингловчиларнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш, ҳосилни намунали йиғиштириб олиш, чорвачиликни юксалтириш учун, партия съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақада фаол иштирок этишига ҳар томонлама кўмаклашишлари зарур.

Ўнинчи беш йилликнинг якунловчи босқичида меҳнаткашларнинг куч-ғайратларини сафарбар этишда иқтисодий таълим системаси муҳим роль ўйнайди. Келгуси ўқув йилида экономика ва бошқарув асосларини, меҳнат самарадорлиги, илғор ишлаб чиқариш тажрибаси, хўжалик механизмини такомиллаштириш негизларини ўрганиш давом эттирилади. Иқтисодий ўқиш меҳнаткашларни ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлашга, меҳнат унумдорлигини дадил ўстиришни таъминлашга, халқ хўжалигимиз ихтиёридаги ҳамма имкониятлардан тежаб-тергаб, оқилона фойдаланишга сафарбар қилишнинг таъсирчан воситаси бўлиб қолиши лозим.

Партия комитетлари комсомол ва ёшларни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилишлари зарур. Комсомол сиёсий ўқуви системаси ёш авлодни коммунизм руҳида, Коммунистик партия билан совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида, марксизм-ленинизм ғоялари руҳида тарбиялашга ёрдам бериши лозим.

1981 йил мартидан бошлаб партия ўқуви, шунингдек комсомол сиёсий маорифи, иқтисодий таълим системасининг, пропаганда оммавий формаларининг тингловчилари Марказий Комитетнинг Ҳисобот докладини ва КПСС XXVI съездининг бошқа ҳужжатларини ўрганадилар.

Марксча-ленинча ўқишни такомиллаштиришда, унинг таъсирчанлигини оширишда пропагандист ҳал қилувчи роль ўйнайди. Партия ўқуви системасининг ўзидагина 2,6 миллион пропагандист ишламоқда. Уларнинг ҳар бири марксизм-ленинизмни, КПСС ва қардош партияларнинг илмий коммунизм назарияси ва практикасига қўшаётган ижодий ҳиссасини чуқур билиши, партия сиёсати ва маҳаллий органларнинг фаолияти масалаларидан яхши хабардор бўлиши, ғоявий-тарбиявий ишни мароқли ва ижодий олиб бориши — мана шу фазилатларнинг ҳаммасини эгаллаб олиши лозим. Партия комитетлари, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари пропагандист кадрлар ўқувини такомиллаштиришлари зарур. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари ёз, куз фаслида пропагандистларнинг курсларини ўтказмоқдалар. Лекциялар ўқиш ва докладлар қилиш учун раҳбар ходимларни, энг яхши илмий кучларни, тажрибали идеология ходимларини жалб қилаётган, назарий ва методологик масалаларга бағишланган конференциялар ва маслаҳатлар уюштираётган, маҳаллий материаллардан, техникавий воситалардан ва кўргазмали қўлланмалардан фойдаланиш юзасидан методик тавсиялар тайёрлаётган партия комитетлари тўғри иш қилмоқдалар. Мана шу тадбирларнинг ҳаммаси курслар ишининг самарадорлигини оширади. Сентябрь ойининг сўнгги шанба куни анъанага кўра, ҳамма жойда «Пропагандист куни» ўтказилади. Ўзининг бўш вақтини, билимини, ўз қалбини энг олижаноб ишга — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга бағишлаётган ҳар бир кишига меҳрибонлик ва эътибор қилиш — партия комитетларининг бурчидир.

Бултур коммунистларнинг марксча-ленинча ўқувини ташкил этишда кўпгина янгиликлар, мароқли ишлар юзага келди. Бўлажак ҳисобот-сайлов партия йиғилишлари ва конференцияларида партия ўқувининг ҳолатини, ўтган ўқув йилининг якунларини батафсил таҳлил этиш, мавжуд камчиликларни очиб ташлаш, меҳнаткашларга сиёсий ва иқтисодий таълим беришни янада такомиллаштиришнинг конкрет тадбирларини белгилаш зарур.

Партия ташкилотларининг, пропагандистларнинг бурчи ҳар бир коммунистга, совет кишисига марксизм-ленинизмни чуқур ва ижодий ўрганишда, Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини амалга ошириш учун Ер юзида коммунизм ва тинчлик тантанаси учун бутун кучни сарфлаб, курашишда ёрдам беришдан иборат.

(«ПРАВДА»нинг 9 августдаги редакцион мақоласи).

ОЛАМДА НИМА ГАП

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

СОВЕТ АТОМ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРИ УЧУН

БЕЛГРАД. Югославиянинг Карделево портидан СССРда қурилаётган атом электр станциялари учун навбатдаги асбоб-ускуналар туркуми ортилган кема Совет Иттифоқи соҳиллари томон жўнаб кетди.

Бундай одатдан ташқари юк портда илк бор бир йил илгари пайдо бўлган эди. Махсус қурилган кўп ўқли темир йўл платформасида 300 тонналик агрегатни бу ерга олиб келишди. Бу — атом электр станцияси учун буғ сепаратори бўлиб, Югославиянинг етакчи ишлаб чиқариш бирлашмаларидан бири — Сараеводаги «Энергоинвест» бирлашмасида тайёрланган. Ўша пайтдан буён бирлашма совет буюртмачиларига 12 та ана шундай агрегат топширди.

ВАРШАВА ТЕЛЕВИЗОР ЗАВОДИ МАҲСУЛОТЛАРИ...

ВАРШАВА. Бу ердаги телевизор заводи юз мингтадан кўпроқ рангли «Юпитер» телевизорларини ишлаб чиқарди. Поляк инженерлари Совет Иттифоқининг «Рубин» рангли телевизорларини йиғиш чоғида орттирган тажрибалари уларни ишлаб чиқаришни қисқа муддатларда ўзлаштириб олишларига ёрдам берди.

Чорак аср муқаддам СССРнинг техникавий кўмаги билан республикада биринчи «Висла» телевизорлари ишлаб чиқарила бошланган эди. Эндиликда эса аҳоли ўртасида машҳур бўлган «Нептун», «Таурус», «Антарес» каби моделлар билан бир қаторда мамлакатда ихчам «Лео» телеприёмниги, рангли телевизорлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

СССРНИНГ ТЕХНИКАВИЙ КЎМАГИ БИЛАН

СОФИЯ. Бургас нефть химия комбинатидаги катализ крекинги комплекси қурилишида муҳим воқеа содир бўлди: 185 тонна вазндаги реактор кўтарилиб, пойдеворга ўрнатилди. Мураккаб операция ҳар бири 110 тоннадан юкка бардош бера оладиган 2 монтаж матчи ёрдамида амалга оширилди. Ўз қуввати ва техника даражаси жиҳатидан ноёб бўлган бу комплекс Совет Иттифоқининг техникавий кўмаги билан барпо этилмоқда.

15 йилдан сал кўпроқ тарихга эга бўлган Бургас комбинати Болгариянинг нефтни қайта ишловчи энг катта корхонасидир. Айни вақтда бу республикадаги энг йирик қурилишлардан бири. Бу ерда кенгайтириш ва янгилаш программасида 12 объектни ишга тушириш кўзда тутилган. Ана шу объектлар узлуксиз ишлаб чиқариш циклида нефтни тўла қайта ишловчи қувватлар вужудга келтирилишини таъминлайди.

ФАННИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИЛАН АЛОҚАСИ

ПРАГА. Ишлаб чиқариш билан алоқаларни мустаҳкамлаш — Чехословакия олимлари ишининг бош йўналишидир. Мамлакатда илмий изланиш самарадорлигини ошириш учун ҳаракат авж олиб кетди. Олий химия-технология билим юрти ана шу ҳаракат ташаббускорларидан бири бўлди. 1979—1980 ўқув йилида бу ерда ўтказилган илмий ишларни жорий этишдан олинган иқтисодий самара ўч миллион крондан ошиб кетди.

Анилин ишлаб чиқаришнинг янги технологияси олимларнинг ихтиролари жумласига киради. Янги технология Остравадаги заводда жорий этилганлиги меҳнат унумдорлигини саккиз баравар оширди, ишлаб чиқариш харажатлари қисқарди.

(ТАСС).

ТИНЧЛИК ИШИГА ҚЎШИЛГАН ҲИССА

Турли мамлакатларнинг оммавий ахборот воситалари, жамоат ва сиёсат арбоблари Олимпиада-80 якунларини чиқариб, бу Олимпиада халқаро спорт ҳаётида буюк воқеа бўлганини, халқларни дўстликка, иноқликка, тинчликка интилишини янги куч билан акс эттирганини таъкидламоқдалар.

Москва Олимпиадаси «спорт соҳасидаги мағлубият» бўлади, деб вайсаган кишиларнинг ҳаммаси шарманда бўлди, деб ёзади Чехословакиядаги **«Руде право»** газетаси, унда 74 та Олимпиада рекорди ва 36 та жаҳон рекорди қўйилди. Олимпиада ўйинларининг қатнашчилари спорт соҳасида порлоқ натижаларга эришдилар. Олимпиада ўйинлари тарихга тинчлик ва халқлар дўстлиги ишига қўшилган катта ҳисса бўлиб киради.

Москва Олимпиадасини барбод қилиш ёки унинг аҳамиятини пасайтириш йўлида «совуқ уруш» тарафдорлари қилган уринишлар қақшатқич мағлубиятга учради, деб ёзади Франциядаги **«Ви увриер»** ҳафталиги. Буни фактларнинг ўзи кўрсатиб турибди. Москвадаги мусобақалар давомида тўрт йил муқаддам Монреалда қўйилганидан кўра кўпроқ жаҳон, Олимпиада рекордлари ва миллий рекордлар ўрнатилди. Бу эса XXII Олимпиада ўйинларининг салмоқдорлигини ва юксак спорт даражасини яна бир бор тасдиқлайди.

Олимпиада-80 спорт даражаси нуқтаи назаридан ҳам, ташкил этилиши жиҳатидан ҳам муваффақиятли бўлди, деб ёзади Ғарбий Германия социал-демократик партиясининг матбуот бюллетенида Германия социал-демократик партияси правлениеси ҳузуридаги спорт ишлари кенгашининг раиси **Г. Хайнеман.** Спортдан сиёсий мақсадларда фойдаланмаслик керак, Москва Олимпиадасини бойкот қилиш жуда шубҳали машмаша бўлди, деб таъкидлади у.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, Американинг кўпгина матбуот органлари нақадар ғаламислик қилмасин, кўпчилик шарҳчилар ҳозир Москвадаги Олимпиада ўйинлари халқаро спорт ҳаётида жуда катта воқеа бўлганини тан олишга мажбур бўлмоқдалар. Картер маъмуриятининг бойкот сиёсати ёрдамида Олимпиадани барбод қилишга уринганлиги мағлубиятга учраганини Америка матбуоти эътироф қилмоқда.

Американинг таниқли спортчиси, Монреаль Олимпиадасининг чемпиони **Р. Леонард** Москва Олимпиадасидаги мусобақаларнинг ва хусусан боксчилар турнирининг юксак спорт даражасида ўтганини уқтирди. У АҚШ ҳукуматининг айби билан Америка спортчилари Олимпиадада қатнаша олмаганликлари хусусида таассуф [illegible]рди.

«Руслар катта тадбирларни ташкил этишнинг зўр устаси эканликларини яна бир карра исботладилар, — деб таъкидлайди Бельгиядаги **«Дерньер эр»** газетаси. — Москвадаги ҳамма муассасалар: мусобақа натижаларини қайд этувчи электрон табло ҳам, аэропортлар ҳам, меҳмонхоналар, жозибали матбуот маркази ҳам, Олимпиада шаҳарчаси ҳам жуда яхши ишлаб турди. Америка атлетикачилари иштирок этмаса ҳам кетма-кет рекордлар қўйилаверди».

«Олимпиада ажойиб тарзда ўтди, — деди Олимпиада чемпиони — боксчи **П. Олива** Москвадан Римга қайтиб борганидан кейин. — Мен Москвани умр бўйи эслаб юраман. Бу шаҳарда мен 16 ғаройиб кунни ўтказдим. Кўрганларимнинг ҳаммаси мени ҳайратга солди».

Москвадаги кўркам спорт иншоотлари ва Олимпиаданинг аъло даражада ташкил этилиши қарсак чалишга лойиқдир, деди халқаро футбол федерацияси (ФИФА) нинг президенти, бразилиялик **Ж. Авеланж.** Совет Иттифоқида Олимпиада ўйинлари арафасида ва ўйинлар даврида чинакам ажойиб иш қилинди.

(ТАСС).

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

ЯХДРда СССРнинг техникавий кўмаги билан 50 дан кўпроқ турли халқ хўжалик объектлари барпо этилмоқда.

Ал-Муқаллада яқинда ишга туширилган балиқ консерва заводи, Адан яқинида қурилаётган 50 мегаватт қувватли иссиқлик электр станцияси, демократик Яман пойтахтидаги балиқ порти, Шайх Усмондаги госпиталь, ҳунар-техника таълими марказлари, машина-ремонт станциялари иккала мамлакат ўртасида самарали ҳамкорликнинг намунаси бўлиб хизмат қила олади. Адан халқаро аэропорти Совет Иттифоқининг ёрдами билан қайта қурилмоқда.

СССР саноатни, қишлоқ хўжалиги, соғлиқни сақлаш, энергетика, маориф системасини ривожлантиришда ва бошқа кўпгина соҳаларда ЯХДРга кўмак бермоқда. (ТАСС).

И. ГАНДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ, 8 август. (ТАСС). Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди кеча парламентнинг юқори палатасида сўзлаган нутқида бундай деди: «Ҳиндистон ҳукуматида Покистоннинг ўз атом бомбасига эга бўлишга интилаётганлиги тўғрисидаги маълумотлар бор». «Баъзи давлатлар шу соҳада Покистонга ёрдам бермоқдалар», — деб таъкидлади у.

Депутатларнинг Покистондаги ҳарбий тайёргарлик хусусида берган саволларига жавоб қайтариб, Индира Ганди қуйидагиларни айтди: Ҳиндистон Покистонга қурол-яроғ етказиб бераётган мамлакатларга норозилик билдирди ва бу ҳол Ҳиндистон учун жиддий хавф туғдиришига уларнинг эътиборини жалб этди. Сўнгра Бош министр бундай деди: Покистон ташқи ишлар министри Оға Шоҳи Деҳлига қилган визити вақтида Ҳиндистон Покистоннинг зўр бериб қуролланиши қандай хавф туғдиражаги хусусида ўз фикрини унга маълум қилди.

Ҳиндистонда Хитой қурол-яроғлари пайдо бўлаётганлиги ҳақидаги саволга жавобан Индира Ганди қуйидагиларни айтди: «Ҳиндистоннинг Хитойда тайёрланган унсурлар шарқий чегараларимизда кескинликни авж олдирмоқдалар, деб гумонсираши учун ҳамма асослари бор. Бу унсурлар Ҳиндистон чегарасидан ўтиб, ҳарбий ҳозирлик кўрдилар ва Хитой яроғларини олиб қуролланган ҳолда Ҳиндистонга қайтиб келдилар».

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БАҒДОД. Ироқдаги ҳозирги замон санъати музейида халқаро кўргазма очилди. Бу кўргазмани Ироқ хотин-қизлари умумий федерацияси уюштирди. Саккиз араб мамлакатидаги рассом хотин-қизларнинг ишлари, 170 га яқин расм, графика, амалий санъат асарлари кўргазмага қўйилган.

БАЙРУТ. Исроил юстиция министри Ш. Тамир истеъфо берди. У демократик ҳаракат партияси парламентда ва ҳукуматда эгаллаб турган ўринларининг номутаносиблиги шундай қарорга келишига сабаб бўлганлигини айтди.

ТЕҲРОН. Эронда қора дори сотувчи халқаро шайка билан боғланган бир тўда контрабандистлар, шу жумладан иккита афғон контрабандисти қамоққа олинди. Улар тинтиб кўрилганида кўп миқдорда героин ва олтин топилди. Бу шайка қора дорини Машҳаддан Теҳронга, сўнгра эса Италия билан ГФРга жўнатиб турган.

КАПИТАЛ ДУНЁСИ

АШАДДИЙ ҚУВҒИН

АҚШнинг ҳукмрон доиралари ҳукуматнинг дидига ёқмайдиган газеталар ва журналистларни қувғин қилишни кучайтирмоқдалар.

Коннектикут штатининг Нью-Лондон шаҳрида чиқадиган «Нью-Лондон дей» газетаси ашаддий қувғиннинг навбатдаги қурбони бўлди. Шу газета саҳифаларида Пентагон ва ҳарбий саноат комплексининг фаолиятини танқид қилувчи мақолаларнинг чиқиши АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг йирик пудратчиси бўлмиш «Электрик боут» корпорациясини дарғазаб қилди. «Женерал дайнэмикс» деган баҳайбат компаниянинг мана шу филиали — Коннектикутнинг соҳил бўйи шаҳарларидаги энг катта корхонаси газета саҳифаларида ўз рекламасини эълон қилишни дарҳол тўхтатиб қўйди. Шунинг натижасида «Нью-Лондон дей» газетаси молиявий жиҳатдан абгор бўлиб қолиш ёқасига келиб қолди. (ТАСС).

ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

Франция полицияси Ницада италиялик янги фашист Марко Аффатигатони қамоққа олди. У Болонья шаҳри темир йўл вокзалини портлатишда қатнашган деб гумон қилинмоқда. Ана шу ваҳшиёна террор натижасида 80 дан зиёд киши ҳалок бўлди ва 200 га яқин киши жароҳатланди.

Бомба портлатилишидан сал илгари ана шу жосусни Болонья вокзалида кўришган, деб хабар берилади.

Ўнг экстремист Аффатигато бундан бир неча йил муқаддам «Италикус» пассажир экспрессини портлатишда қатнашган кишиларнинг бири эди. Ўша вақтда 12 киши ҳалок бўлган эди. Аффатигато ана шу террорчилик ҳуружи учун ҳукм қилинган, аммо у чет элга қочиб кетган эди. Кейинги вақтларда Францияда яшириниб юрган. (ТАСС).

ЯНГИ ФИТНАГА ТАЙЁРГАРЛИК

«Кайхон» газетаси яхши хабардор бўлган ишончли манбага таяниб, қуйидагиларни ёзади: АҚШ, Исроил ва Миср Эроннинг ичкарисидаги сотқин унсурлар билан биргаликда Эрон революциясига қарши янги фитнага тайёргарлик кўрмоқдалар.

Газетанинг хабар беришича, 11 июлда Парижда кенгаш ўтказилган, бу кенгашда собиқ шоҳ бош министри Ш. Бахтиёр, унинг бир қанча гумашталари ва Исроилнинг икки генерали қатнашган. Бу группа Эрон революциясига қарши қаратилган планларни муҳокама қилган.

Махфий учрашувда Исроил офицерларининг иштироки, деб таъкидлайди «Кайхон» газетаси, Америка империализми тайёрланаётган фитнада қатнашаётганлигини тасдиқлайди. Исроил офицерлари ва уларнинг АҚШдаги хўжайинлари Эрон революциясига қарши ўз ҳаракатларини бевосита мувофиқлаштириб олиб бораётганлигини исбот қиладиган ва рад этиб бўлмайдиган ҳужжатлар бор. (ТАСС).

ХАЛҚАРО ОБЗОР

БИРЛИК ВА ЖИПСЛИК ЙЎЛИДАН

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг Қримда социалистик ҳамдўстлик партиялари ва давлатлари раҳбарлари билан учрашувлари қардош мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар тажрибасида яхши анъана бўлиб қолди. Кейинги вақтларда ўрток Л. И. Брежнев билан Болгария, Венгрия, Польша, Руминия ва Чехословакиянинг партия-давлат арбоблари ўртасида шундай дўстона учрашувлар бўлиб ўтди. Бу учрашувларда сиёсат ва экономика соҳасидаги баҳамжиҳат ҳаракат, шунингдек социализм мамлакатларининг халқаро майдонда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, кескинликни юмшатиш жараёнини давом эттириш ва чуқурлаштириш, қуролланиш пойгасини жиловлаш ва қуролсизланиш борасидаги конкрет тадбирларни амалга ошириш соҳасида келишиб олинган йўлни ўтказиш фаолиятини мувофиқлаштиришнинг туб масалалари муҳокама қилинди.

Қардош давлатларнинг иқтисодий алоқалари йил сайин мустаҳкамланиб, кенгайиб бормоқда. Қрим учрашувлари ва музокаралари шу ҳар томонлама алоқаларни икки томонлама асосда ҳам, шунингдек Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида ҳам ривожлантиришга яхши омил беради. Ишлаб чиқаришнинг етакчи тармоқларидаги ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган программаси ҳамкорликнинг муҳим формаларидан бирига айланмоқда. СССР социалистик ҳамдўстликдаги барча Европа мамлакатлари билан ана шу программаларни имзолади. Қрим учрашувларининг қатнашчилари бу программаларнинг принципиал аҳамиятини уқтириб, экономиканинг турли тармоқларида узоқ муддатли ҳамкорликни кенгайтириш зарурлигини таъкидладилар.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида социалистик давлатларнинг мустаҳкамланиб бораётган алоқалари учун социалистик иқтисодий интеграция комплекс программаси асос бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Қримдаги музокаралар давомида ҳар бир мамлакатнинг ва умуман социалистик ҳамдўстликдаги манфаатлари йўлида интеграция ва кооперациялашни чуқурлаштириш муддаоси яна бир бор изҳор этилди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг шу йил май ойида бўлиб ўтган кенгашида тинчликни таъминлаш ва кескинликни юмшатишни мустаҳкамлашнинг, ҳарбий соҳадаги кескинликни ҳам юмшатишга ўтишнинг конкрет программаси ишлаб чиқилди. Жаҳон майдонидаги воқеаларнинг бориши шу кенгаш ҳужжатларида баён этилган хулосалар ва фикрларнинг тўғрилигини тасдиқлади. Ҳозир Совет Иттифоқи ва Варшава Шартномасидаги бошқа давлатларнинг тинчлик ташаббусларини амалга ошириш учун конкрет қадамлар қўйиш ва конкрет тадбирларни амалга ошириш зарур. Мадрид учрашувига пухта тайёргарлик кўриш, унда ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатишга ва қуролсизланишга бағишланган Умумевропа кенгашини чақириш тўғрисида сиёсий қарор қабул қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Қримда шу ҳақда алоҳида гапирилди.

Ўрток Л. И. Брежневнинг социализм мамлакатлари партия ва давлат раҳбарлари билан дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтаётган учрашувлари бутун социалистик ҳамдўстликнинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашнинг муҳим формаси бўлиб қолди.

ЯДРО АЖАЛИГА ЙЎЛ ЙЎҚ!

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг қарорига биноан 6 августдан 13 августгача ядро қуролини тақиқлаш ва атом бомбардимонлари қурбонлари билан бирдамлик учун ҳаракат ҳафталиги ўтказилмоқда. Америка ҳарбийлари Япониянинг Хиросима ва Нагасаки шаҳарларини ваҳшиёна вайрон қилганлиги бундан 35 йил муқаддам бутун инсониятга даҳшат бўлган эди. Ушандан бери тинчликсевар жамоатчилик ядро қуролини батамом тақиқлаш, унинг запасларини йўқ қилиб ташлаш йўлидаги курашни тўхтатмаяпти. Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар бу курашда пешқадамлик қилмоқдалар.

СССР 1946 йилдаёқ БМТнинг атом энергияси комиссиясига давлатларнинг атом қуролини ишлатмаслик, бу қуролни ишлаб чиқаришни ва асрашни тақиқлаш ҳамда унинг запасларини уч ойлик муддат ичида йўқ қилиш мажбуриятини қабул қилишлари тўғрисидаги халқаро конвенция лойиҳасини киритган эди. СССРнинг мана шу ўз вақтида киритган амалий таклифини Қўшма Штатлар рад қилган эди. Ҳозирги вақтда бўлганидек ўша вақтда ҳам Қўшма Штатлар ўз шартларини СССРга қабул қилдириш учун ундан ҳарбий устун бўлиб олишга интилган эди.

Вашингтон сиёсатдонларининг авантюрачиликдан иборат хатарли режалари асло рўёбга чиқмайди. Планетамиз халқларининг тинчликка бўлган иродаси, социализм мамлакатларининг тинчликсевар ташқи сиёсий йўли, уларнинг амалий ташаббуслари бу режалар йўлига ғов бўлиб турибди. Совет Иттифоқи, бошқа социалистик давлатлар, Ер юзидаги барча тинчликсевар кучлар туфайли ядро қуроллари билан қуролланиш пойгасини жиловлаш соҳасида муайян силжишга эришилган эди. Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома, атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги шартнома ҳамда бошқа бир қанча шартномалар тузилди ва амал қилиб келмоқда.

Ҳозир тинчликсевар жамоатчиликнинг тинчликни сақлаб қолиш йўлидаги куч-ғайрати алоҳида аҳамият касб этмоқда. Ер юзида оммавий қирғин қуролининг жуда кўп запаслари тўпланди. Энг реакцион империалист доиралар авж олдираётган қуролланиш пойгаси, уларнинг сиёсий масъулиятсизлиги ва гегемончилик муддаолари ядро уруши хавфини кучайтирмоқда. Жанубий Африка Республикаси, Исроил, Покистон сингари мамлакатлар атом қуролига қўл чўзаётганликлари ва Ғарб давлатлари эса уларга ҳомийлик қилаётганликлари ҳам хавотирлик туғдирмай қолмайди, бу мамлакатлардаги режимлар ҳарбий авантюраларни кўзламоқда.

Шу боисдан ҳам дунёда ядро қуроли пойгасини жиловлаш тўғрисидаги талаблар тобора баралла янграмоқда. Сергак фикрли сиёсат ва жамоат арбоблари, ниҳоят, АҚШ СКЧ-2 шартномасини ратификация қилсин, деб айтаётганликлари муҳимдир. Европада Американинг янги ядро ракеталарини жойлаштиришга йўл қўймаслик муҳимдир.

Ядро қуролини тақиқлашга бағишланиб шу ҳафта Японияда бўлиб ўтган халқаро конференцияда қабул қилинган мурожаатда «айни ҳозирги вақтда Ер куррасида ядро қуролини тугатиш ва инсоният учун тинч турмушни таъминлаш йўлида бутун кучни сарфлаш зарур» эканлиги таъкидланди.

Н. МАСЛЕННИКОВ,
М. КНЯЗЬКОВ.
(ТАСС).

„ШЕРИКЛИК ОШ“

ФЕЛЬЕТОН

Оз бўлмаса иккови ҳам бир-бирини танимай қоларкан.

— Ие, ўзингмисан, Раимжон? Ярим кечада бу ерда нима қилиб юрибсан? — деб сўради Ризқул Нурматов оғайнисини кўриб қолганидан астойдил хурсанд бўлиб. — Станцияга янги қоровул келибди, деб эшитгандим, ўша сен экансан-да? Оббо сен-ей, омад бир келса бирваракайига келади, деб шунга айтишади-да...

— Қанақа омадни гапиряпсиз, Ризқул ака? Қаричини сал каттароқ олинг, — Раим Аметов ўзини гўлликка солди. — Етти юз сўм турганда, етмиш сўмга қоровул бўлиб эсимни ебманми.

Етти юз сўм Раим оғзининг бир чеккасидан чиқиб кетаётганини кўриб Ризқулнинг кўзи олайиб кетди.

— Йўғе, киссам тўла пул дегин, ундай бўлса... — У оғзини каппа-каппа очиб ғўлдиради. — Мен тентак «қоровул ўзимиздан чиқди, ишимизни энди бемалол қилаверамиз», деб дўппимни осмонга отиб юрибман-а.

— Отинг, яна баландроқ қилиб отинг, — Раим Аметов ҳингир-ҳингир кулди. Сўнг яна жиддийлашди. — Шериклик ошни ит емайди дейишарди. Бекор гап, мана, икковимиз еймиз.

— Ие, бормисан Раим бола, ҳозиргина тундлик қилиб ҳафсаламни пир қилаёзувдинг. Бу гапингдан кейин ичимга чироқ эмас, офтоб ёққандай бўлдинг.

Улар кўп чалғимай муддаога кўча қолишди. Раим Аметов бўйнини чўзиб Тошкент юк станциясида турган вагонларни кўздан кечирган эди, бировининг эшиги сал омонатга ўхшади. Иккови ичига мўралашди. Шипгача тахлаб ташланган яшикларнинг бетига «Пилесос» деб ёзилган экан. Раим Ризқулга қув назар ташлади: «Бунисига тобинг қалай?» Ризқул индамай қўлидаги тош билан вагон қулфига зарб билан туширди. Бир оздан сўнг уларнинг иккови ҳам биттадан донаси қирқ беш сўмлик «Ракета» пилесосини кўтариб станция дарвозасидан чиқиб кетишди.

— Қалай, гапимга энди ишондингми? — ёши ўзидан катта бўлса ҳам Раим Аметов Ризқулга писанда қилди. — Буниси хамир учидан патир, харидор топиб дарров пулла. Шериклик ошни тезрок ича қолайлик.

Сирасини айтганда Раимнинг ҳам, Ризқулнинг ҳам касб-кори бир хил — слесарь эди. Раим боягина шериги қочириқ қилиб айтганидай қоровул бўлиб эмас, Тошкент юк станциясига шу касби билан ишга жойлашган эди. Ризқул билан кундузи вагонларни иш баҳонасида кўздан кечириб юришар, «пичоққа илинадиган» бирор дурустроқ мол ортилганларини эса белги қўйиб, тезроқ тун бўлишини сабрсизлик билан пойлашар эди. Ана шундай кунларнинг бирида Ризқул Нурматов ҳовлиқиб Раимларнинг уйига кириб келди.

— Ҳа, намунча хўрозқанд сўрган боладай лабингни чўччайтирмасанг? — Раим шеригининг уйига келганидан таажжубланди. — Ё бир халта тилла топиб олдингми?

— Тиллангга бало борми? Қани, кийин, кетдик.

— Қаёққа? Бундоқ тушунтирсанг-чи?

— Қаёққа бўларди, овгада! Ҳозиргина станцияга бир состав юк келди. Ўзи ҳам буғдоймисан, буғдой. Ҳар бири туятиш, тиллага ўхшайди. Қани, қопларингни кўтар.

— Э, топган овингни қара, турган-битгани дахмазаку, — Раимнинг ҳафсаласи пир бўлди. — Буғдой ташишга машина керак. Уни ҳозир қаёқдан оласан?

— Машина бор, чўчима, — Ризқул Нурматов юк станциясининг транзит-тепловоз депосида шофер бўлиб ишлайдиган Виктор Лапицкийнинг номини айтди. —

Улар шу куни тунда Тошкент нон маҳсулотлари комбинати учун келтирилган буғдойнинг сал кам беш тоннасини бемалол қоплаб. Виктор Лапицкийнинг машинасига ортишди-да, яна станция дарвозасидан олиб чиқиб кетишди. Викторнинг бу холис хизмати учун қуруқ қўйишмади. Унга ҳам ҳар бир қоп буғдойни сув текин пуллаб, хайр-маъзурни насия қилишди. Буғдойнинг ортиб қолганини ҳам тонг юзини кўрсатмай пуллаб юборишди.

Кун ўтгани сари улар мазахўрак бўлиб, юк станцияси гўё икковининг маҳрига тушгану, ўзларини текин молни истаганча тасарруф қилаётгандай сезишарди. Яшик-яшик мих ҳам, охактош ва бошқа ҳар хил темир-терсаклар ҳам улардан қолмасди. Бир куни ҳар бир метри 12 сўмдан турадиган сал кам икки той газламани гум қилишса, иккинчи куни пойабзал жойланган яшикларни елкага ортиб станциядан чиқиб кетишарди.

Ўхшатмасдан учратмас, деганича бор экан. Ризқулнинг умр йўлдоши Роҳила Нурматова Ҳамза район озиқ-овқат савдосига қарашли магазинлардан бирида қоровул бўлиб ишларди. Кунларнинг бирида у эрининг ўғирлик молни енг учида қаерга узатишни билолмай, гаранг бўлиб ўтирганини кўриб, юраги ачишиб кетди.

— Ҳой, дадаси, намунча ташвишланмасангиз? Фиғонингиз чиқмай, хотин, ёрдамлашвор, десангиз бўлмайдими? Магазинда ишлаб юриб, савдо-сотиққа тишим ўтадиган бўлиб қолган. Бу нарсаларингизни ҳам осонгина сотиб бера оламан, — деди у.

Хотинининг ўзи сингари тажрибаси ортиб қолганидан Ризқул терисига сиғмай кетди.

— Вой, оғзингга шакар, аковси, бор экансан-ку, — деди-да, йўлакдаги қақир-қуқурлар тагига яширилган газлама борми, рўмол, пилесос борми, бирин-сирин ҳаммасини Роҳиланинг қўлига тутқазди. — Бора қол, хотин, дарров пуллаб кел. Ҳа, айтгандай, қайтаётганингда бош оғриғига бирон нарса ҳам кўтариб кел, сафимизга қўшилганингни ювамиз.

Роҳила эри «овлаган ов»ни кўтариб маҳаллама-маҳалла, уйма-уй юриб, қўшниларига сотадиган дурустгина чайқовчи бўлиб олди. Ҳатто тўй-ҳашамга борганида ҳам бир уй бўлиб ўтирган хотинларга «овсин, мабодо сизга кўйлаклик матодан керак эмасми?» деб сўрайдиган, ҳали ўғирланмаган мол устидан буюртма оладиган ҳам бўлиб қолди. У кечқурун уйига келарди-да, Ризқулнинг қаршисига чўккалаб «бугун чет элнинг пальтосига буюртма олдим, бир-икки кун ичида албатта топиб қўйинг» деб топшириқ ҳам берарди.

Тез кунда Раим билан Ризқулнинг ёнига яна бир янги шерик — Аҳмад Шамиев деган ғирт бекорчи келиб қўшилди. Унинг пойқадами ёқди шекилли, учовлашиб «ов»га чиқишган тунда уйга бир қучоқ аёллар шиппаги билан эркаклар кўйлагини кўтариб қайтишди. Аҳмад Шамиевнинг яна бир ёрдами уларга жуда қўл келди. Унинг Тошкентдаги Марказий универмаг атрофида уймалашиб юрадиган одати бор эди. Шу сабабли магазиндаги айрим сотувчиларнинг енг ичида қиладиган ишлари ҳам унга, беш қўлдай маълум эди. Аҳмад кўп ўтмай Раим билан Ризқулнинг ёнига келиб шивирлади:

— Марказий универмаг сотувчиси Шоҳид Эргашевдан «буюртма» олдим. Қандай мол бўлса ҳам ўзим ими-жимида сотиб бераман, аммо фойдаси ўртада арра бўлади деб шарт қўйди.

Раим Шоҳидни синаб кўриш учун «унга олиб бориб бер» деб олти юз дона фотопленкани Аҳмадга тутқазди. Синов кўнгилдагидай ўтди, Шоҳид эртасига Аҳмаднинг қўлига бир даста пул берди. Ана шундан кейин олди-сотди ишлари осон кўчиб, уларнинг оёғи олти, қўли етти бўлиб қолди...

Раим ҳисоб-китобли йигит экан. Қайси вагоннинг қайси эшигини бузгани борми, ўғирланган яшикларнинг ичида қанча рўмол ёки неча метр газлама борми, қўйингчи, ҳатто неча сўмга сотилгани-ю, қанчадан арра қилинганигача эринмай қоғозга туширарди. Ўша икки дона пилесосни кўтариб кетишган кундан бери жами 21 минг 317 сўм 47 тийинлик молнинг тагига сув қуйишибди. «Буниси хамир учидан патир. Тошкент юк станцияси билан транзит-тепловоз депоси бошлиқлари кўз ўнгида қилаётган бу ишимизни кўрмай лалайишаверадиган бўлишса, ҳатто станцияга темир йўл ётқизиб вагонларни юк-пуки билан олиб чиқиб кетишимиз ҳам ҳеч гапмас», — деди Раим Аметов шерикларни олдида керилиб.

Тошкент темир йўл станциясига уя қуриб олган бу ҳаромхўрларнинг давлат мулкини бемалол талон-торож қилаётгани ҳақиқатан ҳам ажабланарлидир. Уларнинг танобини тортиб, кўзини мошдай очиб қўйилмаганлиги шундай ёмон оқибатларга олиб келди. Ҳа, бундай кишиларнинг қора қилмишлари вақтида фош қилиниб, халқ мулкига узатган ҳаром қўллари маҳкам ушланмас экан, шундай кўнгилсиз воқеалар яна такрорланиши мумкин.

А. ХЎЖАХОНОВ,
Н. АЛИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ ЯНГИ АСАРЛАРИ

МАШРАБ

Ҳамид ҒУЛОМ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

РОМАНДАН ПАРЧА

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Ҳамид Ғуломнинг янги асари —«Машраб» романи XVII асрнинг иккинчи ярми ва XVIII асрнинг бошларида яшаб, ижод қилган буюк жаҳонгашта шоир, ҳақиқат учун собит курашчи Бобораҳим Машраб ҳақида ҳикоя қилади.

Бир-бирига зид жуда кўп тарихий ҳужжатлар, афсоналар, ривоятлар, турлича талқинлар ва даъволарни чуқур ўрганиш, сарасини сарага, пучагини пучакка чиқариш, ўтмиш реал ҳақиқатини тасдиқлаш натижасидагина Машраб ҳақида йирик бадиий асар яратиш мумкин бўлди.

Биз қуйида ҳурматли адибимизнинг «Машраб» романидан парча эълон қиламиз.

Бандиларни Маҳмудхон саройидан Қароқчиён зиндонигача яёв ҳайдаб келдилар. Ҳукмдан кейин қўл-оёқлари кишандан бўшатилган Оғахон сардор билан Пирмат Сеторий бир ёғи очлик, яна бир ёғи адолатсизлик изтиробидан мадорсизланиб, сулаяр даражага келган бир вақтда учинчи маҳкум — кишанбанд Машрабнинг аҳволини тасвирлашга қалам ожиз. Ҳар бири қирқ даррага ҳукм қилинган Оғахон билан Пирмат оёқларидаги кишанни базўр судраб бораётган, қўлларидаги кишан ҳалқаларига боғланган арқонларни икки томонда икки навкар тортиб судраётган Машрабга ўқтин-ўқтин қараб қўядилар. Чағир тошлар бетартиб терилган тор йўлда Машраб бир неча дафъа қоқилиб, йиқилаёзди.

Кун қоқ пешинга яқинлашиб, тоғ этагига жойлашган баланд ғиштин деворли масчит минорасидан сўфининг намозга чақирган чийилдоқ овози эшитилди. Уч бандини ўраб бораётган олти навкар маҳкумларни йўл бўйидаги қумлоқ саҳнга суриб чиқариб, ўтиришга ундадилар ва буларнинг икки ёнига учтадан бўлинишиб чанг босган малларанг саллаларини тузатган бўлдилар-да, рукуга кетдилар. Оғахон сардор ҳам улар ўртасида тиз чўкиб, офтобда қовжираган узун қўлларини фотиҳага очди.

Пирмат юмшоқ қум устида чўққайиб ўтирган, қўлларини эзиб юборган кишанга тикилганча ўйга толган Машрабга яқинроқ келиб, титроқ товуш билан секингина:

— Пирим, на истайдилар? — деб сўради.

— Бир қултум булоқ сувига чанқоқмен... — Машраб қовжираган лабларини ялаб тамшанди.

— Эҳ, афсус, булоқ бу ердан анча узоқ...

Пирмат Машрабни аста суяб турғазди-да, йўл бўйида шохлари тарвақайлаб ўсган танҳо балх тути тагига етказиб, сояга ёнбошлашига кўмаклашди.

Олти навкар ва улар ўртасида Оғахон сардор намоз ўқишда давом этар эканлар, навкарбоши — малла чакмон кийиб, белидаги йўғон камарга шамшир осган, ағдарма битов кўн этигини оппоқ чанг босган серсокол киши йўл бўйидан тут соясига сурилиб ўтган бандилардан кўз қирини олмас, эҳтимол, ичини ит талар эди.

Қумга ёнбошлаганча хаёл оғушига ғарқ бўлган Машраб ёнида қўл ковуштириб турган Пирматнинг кўз олдида бояги мудҳиш воқеа — Маҳмудхон саройидаги ҳукм мажлиси жонланди. Тахтда виқор билан ўтирган хоннинг ўнг томонида қипқизил гилам ғўшалган кенг курсига савлат тўкиб кўтарилган Шайхулислом девон аҳлини кўздан кечириб чиққач, навкарлар қуршовида тиз чўктирилган бандиларга қўлини бигиз қилиб, узундан узоқ нутқини бошлади. Унинг сўзлари Пирмат юрагини заҳарли ханжардай тилди.

— Машраб ашъоридин куфр иси келур, — деди Шайхулислом хуржуннинг бир кўзича келадиган қизғиш соқолини тутамлаб. — Гўш тутинг ,эй мўмин бандалар, бу куфр сардори нелар демиш:

Этагимни елпишидин юз
худо пайдо бўлур,
Бу дилимни кавламанг
оташкадо пайдо бўлур,
Ҳар тарафдин наърайи
«зоҳасрато» пайдо бўлур,
Зуҳд элига ғулғули
«ҳой-ҳу» нидо
пайдо бўлур,
Аҳли тақволар аро
«восвайлато» пайдо бўлур.
Дил туташди куфр ўтига
шайх ғавғосин кўруб,
Ул ситамгар ришвахўрлар
зуҳду тақвосин кўруб,
Фақр элидин муэд олур
муфти таманносин кўруб,
Шармсор зуҳҳод элини
халқни яғмосин кўруб,
Бу тилимдин найлайин
аччиқ садо пайдо бўлур.
Хўжа, сайийд, бегу хон
сардорлар бадхор эса,
Зулм тиғини тез этурда
ҳар бири номдор эса,
Косалес каззоб шайхлар бу
ватанда бор эса,
Мазлум эллар инграшубким
парча нонга зор эса,
Куфр элига Машрабидек
раҳнамо пайдо бўлур.

— Машраб ва онинг қаландарбачалари халойиқни гумроҳликка ундар, шариат ва тариқат йўлидин оздирур. Машраб қуръони каримни ҳақорат қилур, мардум аросида ғулув қўзғатурким, анинг жазоси дорға тортилмоқдир.

Шайхулисломнинг бу фатвосидан кейин вазири аъзам Бузрукхўжанинг ҳукми эълон қилганини, бу ҳукм асосида эртага жумъа намозидан кейин Балхнинг Қатл майдонида Машраб дорга осилажагини, Оғахон сардор билан Пирматга қирқтадан дарра урилажагини эслар экан, Пирматнинг бағри эзилиб, кўзларига ёш қалқди, болалигидан то шу кунгача йўлдоши, раҳнамоси бўлган улуғ инсондан жудо бўлишига асло ишонгиси келмай:

— Иншоолло, ҳақ жойига қарор топур ,пирим! — деди-ю, ўпкасини босолмай, ҳўнграб йиғлаб юборди.

— Эй, Сеторий! — Машраб Пирматга жилмайиб боқди. — Кўзлардин абру найсон нечун? Унутдингизми иккимиз куйлаган бир ғазални?

Йиғласам вақти дуо
бўлғаймукин!
Кўз ёшим дардға даво
бўлғаймукин!

* * *

Кишанбанд қўл-оёқлари қақшаб оғриётган Машраб Пирматнинг ёрдамида похолга ёнбошлади. Оғахон сардор оёқларини ёзиб ўтириб олгач, тош деворга елкаси билан суялиб, оғир уф тортди. Пирмат боя йўлда кўзига иссиқ кўринган кекса қаландар берган қоғозни чўнтагидан олиб, тахини ёздида, туйнукдан тушиб турган найзадай ингичка ёруққа тутиб ўқиди: «Худо ҳофиз, тонгла халос этгаймиз. Исмат».

— Пирим, шогирдингиз Исмат Шерозий ёзмиш. — Пирмат похол устида мажҳул бир аҳволда ёнбошлаб ётган Машраб устига эгилди да, қоғозни кўрсатди. — Халоскор дўстлар шай кўринурлар. Иншоолло, умид учқунлади.

Бу хабарни эшитган Машрабда ҳеч қандай ўзгариш сезилмади: у ҳамон похолда жимжит ётиб, ич-ичидан инграр, бутун кучини йиғиб, вужудини қақшатаётган оғриққа базўр бардош бераётгани сезилиб турар эди. Лекин, Оғахон сардорда кутилмаган бир ғайрат пайдо бўлиб, дарҳол узун оёқларини йиғиб ўрнидан турди ва қоғозни Пирмат қўлидан олиб, синчиклаб кўздан кечирди.

— Дарҳақиқат, бу мактуб Исмат Шерозийдин... —Кўзлари ёниб, баралла сўзлади Оғахон. — Ма... зиндон...

Пирмат кўза билан нонни зиндонбон қўлидан олди. Наврўз белбоғига осилган калитлардан бирини шодадан чиқариб, Машрабнинг аввал қўлидаги ,кейин оёғидаги кишан қулфларига солди. У кишанларни билагига осилтириб чиқаётганда:

— Нима орзуйингиз бор, пири комил? — деб сўради.

Машрабнинг ҳамон индамай, шипга тикилганча ўй суриб ўтирганини кўрган Пирмат устози учун жавоб берди:

— Булоқ суви келтирингиз, Наврўзбек!

Бугунги ҳукмдан аллақачон хабар топган бўлса керак ,зиндонбон довруғи жаҳонни тутган, эндиликда эса похол тўшакда бемажол ўтирган қаландари замонга дил-дилидан ачиниб боқдида ,қўл қовуштириб:

— Сўровингизни бажо этурмиз! — деди ва тикилиб сўради: — Тоғи не орзулари бор?

Қуришган лаблари билинар-билинмас қимирлаб, Машраб ҳаста товуш билан:

— Итимни ҳузуримга келтирсангиз, — деб сўради.

— Итингиз саломат. Қитмир биз бирла ҳамхона. — Зиндонбон истеҳзоли жилмайди. — Келтир десангиз, келтирай. Ўзи ҳам бечора нуқул акиллайдир, хожасини йўқлайдир.

Зиндонбон эшикни қулфлаб кетгач, Пирмат бўз рўмолини Машраб яқинига ёзди, нон ушатди. Оғахон билан иккови чордона қуриб ўтиришдилар.

— Пирим, тановул қилайлик, — деди у Машрабнинг биқинига кириб, уни суяб турғизмоқчи бўлди. Лекин, Машраб туриш ўрнига яна похолга ёнбошлаб:

— Мени маъзур тутингиз! — деди. — Кўнглим беҳузур...

Пирмат билан Оғахон бирбирларига маъноли, қараб олишди-да, чайир арпа нони бурдаларини оғизларига солиб, кўзадаги сувдан навбатма-навбат ҳўплаб, овқатланишга машғул бўлишди.

Машраб ҳамон шипга тикилганча сукут оғушида. У ўйлайди. Ҳаётдан умидини батамом узган маҳкумлар ўйлагандай эмас, йўқ, курашда енгилмаган, ҳақсизлик ва адолатсизликдан «алқасос» эътиқоди мустаҳкам, қалбида тубсиз ҳис-туйғулар олови қайнаб, илҳоми аланганланиб турган жангчи хаёлидай бир хаёл... Пирмат устозининг бундай соатларда фикр юксакликларида хаёлан парвоз этаётганини, унинг беором юрагида ғазал етилаётганини билади. Айниқса, шоир кўзларининг чатнашидан, юз томирларининг тортилиб, нигоҳи...

узоқда бўлди. ташвиш, хатар ҳар қадамда оёғи остидан чиқиб турди.

— Наврўз бедарак кетди, — деди Машраб манглайининг терини бўз кўйлагининг узун енгига артар экан. — Келса сўрангиз, давот билан қалам берсун, Маҳмудхонга нома ёзгум.

— Хўп, пирим, Наврўзбек келса албатта, сўрагум! — Пирматнинг чеҳраси ёришди: «Устоз шоҳдан авф сўрайди, у ҳам, биз ҳам жазодан омон қоламиз!» — шу фикрдан кўнглида умид учқунлади.

Яна эшик ғарчиллаб очилди. Бир қўлига сопол кўза кўтарган, иккинчи қўли билан Қитмир боғланган чилвирни ушлаган зиндонбон кириб келди.

— Мана булоқ суви, пири комил! — Наврўз кўзани Машрабга тутди. — Мана, вафоли итингиз!

Қитмир хонага кирибоқ ўзини Машрабга отди, юзига юзини қўйиб, эркаланди, акиллаб-сакиллаб, ўз тилида арзи-ҳол айтди.

— Эй жонворей! — Машраб Қитмирнинг пиёлачадай жажжи оппоқ бошини силади. — Ҳижрон сенинг ҳам жонингга озор бермиш!

Ҳажру фироқинг ўтидин
ошиқи беҳарор ўзим,
Юрган итингни сиффэти
ошиқи ҳоксор ўзим...

Шу байтни ўқиди-да, ит билан эгасининг бир-бирини тинимсиз суюшини сеҳрланиб томоша қилиб турган зиндонбонга юзланди:

— Наврўзбек, худо хайрингизни берсин, бизга сеторимизни ва довоту қалам ила қоғоз келтиринг. Бу кеча сўнгги кечадир — шаби ҳижрондир. Биз умри гузаронга сўзу соз ила хотима чекайлик, зеро эрта тонгла ҳаёт ҳам, ижод ҳам битгусидир.

— Балли, пири комил! — Наврўзнинг кўзларида ёш ғилтиллади. — Тақдирга тан бермоқ мардлар одатидир. Мен ҳозир айтган буюмларингизни муҳайё қилгаймен. Оре, сиз булоқ сувини унутдингиз...

— Ҳа, ҳа, боракалло! — Машраб сопол кўзани ердан олиб, аввал итига ичирди, кейин ўзи тўйиб симирди. — Иншоолло, сероб ...лдик.

...ндонбо... кўза-...

бошладилар:

Ишқ ичра қадам қўйдиму
то тарки сар эттим,
Сийнамни маломат ўқига
ҳам сипар эттим,
Бу манзили беҳуда кўруб
ман сафар эттим,
То олами зоҳирга келиб
ман гузар эттим,
Тарк айладиму жумлани
қатъи назар эттим...

Пирмат танбурни нозик чертар, Машраб икковлари бутун дунёни унутиб, ширали овозлари билан сўзларни аниқ талаффуз этиб куйлар экан, Оғахон сардор узоқ йўлларда қолиб кетган хешақраболари — афтода қаландарлар, юпун дарвешларни ўйлар, Наврўз эса мухаммасдаги ҳаққоний фикрлардан «шоҳ Машраб»нинг кимлигини илк бор кашф этиб, унинг назарида улуғ бўлган шайхулисломдек зотнинг Машрабдек пири комил қатлига фатво берганини энг даҳшатли адолатсизлик деган хулосага келди.

«Бир мартабада турмас
эмиш шоҳ ила дарвеш,
Бас, жандани кийдим,
ўзими дарбадар эттим...»

Ҳа, энди тушунди Наврўзбек Машрабнинг кимлигини! Бу — шоҳга бўйсунмаган, ақлу идрок-у мартабада ундан минг чандоқ юқори мавқе соҳиби — улуғ инсон!

Куй тугагач, Машраб тош деворга суялиб ўтирганча бир нафас ўйга толди ва бир қарорга келди шекилли, зиндонбонга тик боқиб деди:

— Наврўзбек, энди бизни холи қўйсангиз! Эртанги кун тадорикини курмоқ даркор.

— Балли, пири комил! —Зиндонбон чўққайиб ўтирган еридан сакраб турди. — Мен субҳи содиқ тақсиримга таҳорат суви ила тоза либос келтиргаймен.

— Ташаккур, Наврўзбек. — Машраб мийиғида кулди. — Инсонда аввало дил пок бўлмоғи даркор.

— Балли, пири комил!

Зиндон ҳовлисига сурмаранг оқшом пардасини ёйди. Туйнукдан тушиб турган нур ҳам хиралашди. Зиндонбон токчадаги шамни ёқиб, эшикни қулфлаб чиқиб кетгач, Машраб дафтарни тиззасига қўйиб, савағич қаламни дозотдаги сиёҳга ботирди-да, қоғозга бир нафас тикилиб тургач, ёза бошлади:

Чун кўзум бирла оёғим
боғламоқ ҳожат эмас,

Мен ўлумға розиман, бас
турғали тоқат эмас.
Мунча шиддат бирла
бўйним бўғгали зўр айлама,
Баски одам қони тўкмак
сенга ҳам тоат эмас.

Умр чун барқи ҳаводис,
ғофил одам билмади,
Оюу кун аромиға бир
лаҳзаи фурсат эмас.

Лашкаре хунрездин сабру
ором қайда бор,
Мажнуни девоналарнинг
шоҳиға роҳат эмас.

Тўккуси қонимни охир
Балхда Маҳмуд шоҳ,
«Ал-қасосул ҳақ» каломи
анга ҳам муддат эмас.

Чун муборак бўлсун, эй
Машраб, қизил қонинг
сенинг,
Хўп иш бўлди, сенга
жон берганинг офат эмас.

У ғазални ёзиб битиргач, дилидан дарди ариб енгил тортган кишидек эркин нафас олди ва дафтар билан қаламни Пирматга узатиб:

— Сеторий, бул ғазалдин нусха олинг! — деди. — Биздин Маҳмуд қатағонга мактубдир.

Пирмат устози қўлидан дафтарни олиб, шам шуъласида ҳозиргина битилган янги ғазалга синчков нигоҳини тикди-да, эътибор билан ўқий бошлади. У машрабона оддий услубда аниқ маъноли сўзлар шодасини бирма-бир териб ўқиркан, қатл олдидаги сўнгги соатларда Машрабнинг тавба қилишига, шу билан ўзини ҳам, хешларини ҳам жазодан омон сақлашига умиди буткул сўнди, аъзойи бадани беихтиёр бўшашиб, қаламни қўлидан тушириб юборишига оз қолди.

— Пирим...— Пирмат дудуқланди. — Бул мактубдин Маҳмуд шоҳ тағи-да дарғазаб бўлур...

— Бўлсун! — Машрабнинг кўзларида нафрат ўтлари чатнади. — «Ал қасосул ҳақ» каломи анча ҳам муддат эмас... Ҳа, Пирмат Сеторий, сизга ва жамъи улусга билгилик ўлсинки, на битибмен — ҳақ сўзни битибмен...

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 АВГУСТ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время 9.40 — Зарядкага сафланинг 10.05 — Концерт 10.25 — Будильник. 10.55 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.55 — Здоровье. 12.40 — Тонгги почта 13.10 — Қишлоқ янгиликлари 14.10 — Музикали киоск 14.40 — Қизил ва қора Бадиий фильм 15.45 — Бугун — Қурувчилар куни. 16.00 — Табрикларимизни қабул этинг 16.55 — Ҳужжатли фильм 17.30 — Концерт 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Киносаёҳатчилар клуби. 20.15—Қорабайир изидан. Бадиий фильм. 21.30— Время. 22.05 — Концерт. 23.05 — Ҳужжатли фильмлар. Кўрсатув тугагач янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Пойтахтимиз меҳмонлари. 10.50 — Ҳужжатли фильм. 11.05 — Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб. 12.05 — Қувноқ стартлар 13.05 — Салом, болалар. Бадиий фильм. 14.25 — Шахмат мактаби 14.55 — Реклама. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Бойчечак. 19.00— Бугун — Қурувчилар куни 19.30 — Ахборот. 19.45 — Миниатюралар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт 21.30 — Время. 22.05 — Инсонни ардоқланг. Бадиий фильм. 2-серия.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

16.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

11 АВГУСТ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Махфий шаҳар. Бадиий фильм. 11.15 — Ҳайвонот оламида. 12.15 — Фильм-концерт. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Сибирь ва Узоқ Шарқ бўйлаб. 16.15 — Оналарнинг мактаби. 16.45 — Матрос Чижик. Бадиий фильм. 18.10 — Тожикистон «Лола» хореография ансамблининг концерти. 18.40 — Расмларда қуёш акси бор. 18.55 — КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олайлик 19.25 — П. И. Чайковский. Фортепьяно ва оркестр ижроси учун биринчи концерт. 20.00 — XXII Олимпиада ўйинларининг очилиш байрами ҳақида репортаж. 21.30 — Время. 22.05 — Фильм-концерт. 23.00 — Эстония театрида опера. 23.40 — Дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

18.15 — Болалар учун мультфильм. 18.35 — Жонажон ўлка. 19.05 — Ҳамиша ёдимизда. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Изланиш. Телевизион ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Самарқанд опера театри солистлари. 21.30 — Время. 22.05 — Дўстлар маслаҳати. 22.25 — Қалбим фазода. Бадиий фильм.

II.

20.05 — Янгиликлар. 20.25 Васюковкалик тореодорлар. 20.55 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 21.25 — Ленинграддан репортаж. 22.40 — Телеспектакль.

РАДИО

10 АВГУСТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 —Сиз ёқтирган қўшиқлар. 9.15 — Табассум. 10.45 — Беш йилликнинг муҳим марраларида 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Мусобақадош илғор чорвадорлар ҳақида ҳикоялар. 13.30 — Қурувчилар учун концерт. 14.00 — Пахта йиғимтеримига тайёргарликнинг боришини текширамиз. 15.40 — Театр микрофон олдида. 17.25 — Ўзбек куйларидан концерт. 18.30 — Ёшлик. 19.30 — Рақс оҳанглари. 20.25 — Радиопостановкалардан қўшиқлар. 21.00 — Табассум. 22.30 — Қурувчиларнинг талабларига биноан концерт. 23.20 — Концертнинг давоми.

11 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Съезддан-съездгача. 9.30 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 10.15 — Ёзувчилар микрофон олдида. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвачилик резервлари. 13.30 — Енгил чолғу куйлари. 14.00 — Тежамкорлик — даромад манбаи. 18.15 — Иқтисодий билимлар радио университети. 18.50 — Ёшлик. 21.00 — Фан — ишлаб чиқаришга. 22.30 — З. Обидов шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 23.20 — Дам олиш концерти.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
ЭЛЕКТРОТЕХНИКА ВА ЭЛЕКТРОНИКА САНОАТИ УЧУН МАЛАКАЛИ ИШЧИ ЁШЛАРНИ ТАЙЁРЛОВЧИ ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЯГОНА 34-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги мутахассисликларга 1980—81 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

штамп ва қурилмаларни тайёрлаш ва созлаш бўйича асбобсоз-слесарлар, саноат жиҳозларини ремонт қилувчи слесарлар (йигитлар), саноат электр асбобларини созловчи электромонтёрлар (йигитлар), токарь-универсал, иккиламчи электр занжирларини монтаж қилувчилар (қизлар), электр машина ва аппаратларини йиғувчилар (қизлар), ярим ўтказгичли асбобларни йиғувчилар (қизлар), интеграл-микросхемаларни йиғувчилар (қизлар), чизмачи-конструктор, ОТК контролёри, радиоаппаратураларни йиғувчилар.

Ўқиш муддати: 8- синфни битирганлар учун 2 йил, 10- синфни битирганлар учун 1 йил.

8- синф маълумоти билан қабул қилинганлар 3 маҳал овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар. 10- синф маълумоти билан қабул қилинганларга 30 сўм ҳажмида стипендия берилади.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 процентини оладилар.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

ДИҚҚАТ! СОВЕТ АРМИЯСИ САФИДАН ҚАЙТГАНЛАР УЧУН ЎҚИШ МУДДАТИ ҚИСҚАРТИРИЛАДИ ВА 72 СЎМ ҲАЖМИДА СТИПЕНДИЯ ТЎЛАНАДИ.

Ўқиш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги аттестат ёки гувоҳнома (асл нусхаси), автобиография, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт (асл нусхаси), мактабдан ёки иш жойидан характеристика, она-онасининг иш жойидан справка, турар-жойидан справка, 286-формадаги медицина справкаси, 6 та 3х4 см. ҳажмидаги фотосурат.

Бизнинг адрес: 700105, Тошкент шаҳар, Ленин райони, Манжара кўчаси, 137- уй (7, 12, 26, 37, 52, 68- автобусларнинг «Қорасув», 22, 55-автобусларнинг «Электроаппарат заводи» бекатлари).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ 21-ОРЖОНИКИДЗЕ ҚИШЛОҚ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—1981 ўқув йили учун қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КИЧИК ВЕТЕРИНАР ФЕЛЬДШЕР (8-синфни битирганлар учун ўқиш муддати — 3 йил, 10-синфни битирганлар учун 1 йил) **ЧОРВАЧИЛИК ФЕРМАСИ МЕХАНИЗАТОРИ, МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК БЎЙИЧА МУТАХАССИС, КЕНГ ИХТИСОСЛИ ТРАКТОРЧИ-МАШИНИСТ** (шоферлик ва слесарлик гувоҳномаси билан).

Ўқувчилар стипендия, уч маҳал иссиқ овқат, ётоқхона ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати 3 йиллик группага — 8-синфни битирган йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқишни тугатганларга диплом берилади. Ўқишни аъло баҳолар билан битирганлар имтиҳонсиз олий ўқув юртларига кириш ҳуқуқига эга бўладилар.

Адрес: Тошкент область, Оржоникидзе райони, «Геофизика» посёлкаси (1, 16, 62-автобусларнинг «Троицкий муюлиши» бекати).

КУЙ -ҚЎШИҚ ШАЙДОЛАРИГА!

ОҲАНГЛАР СЕҲРИГА БАНД БЎЛГАН КУЙ-ҚЎШИҚ ШИНАВАНДАЛАРИНИ
ТОШКЕНТ ОВОЗ ЁЗИШ СТУДИЯСИ ХИЗМАТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ.

Сиз юборган мактублар (уй адреси, почта индекси, фамилия, исм, отасининг исми, шунингдек, музика асарининг номи, магнитофон лентасининг типи, метражи ва тезлиги аниқ кўрсатилган бўлиши шарт) **бўйича овоз ёзиш студиясида Сизга исталган тип ва метраждаги магнитофон лентасига ёки студияда доимо мавжуд бўлган компакт-кассеталарга моно- ва стереофоник ёзувларни ёзиб беришади.**

Сизга Самарқанд, Бухоро, Тошкент манзаралари акс этган ёки буюртмачининг фототасвири туширилган бадиий жиҳозланган монофоник пластинкаларни тайёрлаб беришлари мумкин. Буюртмачининг фототасвири туширилган пластинка тайёрлаш учун аниқ, букилмаган, ғижимланмаган, камида 6х9 см. катталикдаги фотосурат юборилиши керак.

Буюртмалар почтада пул тўлаб олиш йўли билан бажарилади ва Совет Иттифоқининг исталган аҳоли яшайдиган пунктига юборилади.

Ёзувнинг сифатли бўлиши учун буюртмалар фақат студиянинг магнитафон лентасига ёки компакт-кассетасига ёзилади.

Буюртмалар «талаб қилиб олингунча» адресига юборилмайди.

Прейскурант бўйича хизмат баҳоси:
1 дона пластинка тайёрлаб бериш — 90 тийин.
1 дона буюртмачининг фототасвири туширилган пластинка тайёрлаб бериш — 1 сўм 55 тийин.
магнитофон лентаси ва компакт-кассетани ҳисобга олмаган ҳолда магнитофон ёзуви:
монофоник ёзувнинг 1 минути — 09 тийин;
стереофоник ёзувнинг 1 минути — 13 тийин.
Хатларингизни кутамиз!

Бизнинг адрес: 700015, Тошкент шаҳри, Полторацкий кўчаси, 29-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси. 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор— 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси —32-55-70, халқаро ҳаёт —32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши— 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат —33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-24, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27, Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона —4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85 Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02129. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 184.